

Vit eru ikki ein stuðulsgrunnur

– Tað er ringt at vera ósamdur í, at ullin helst eigur at gagnnýtast. Men vit hava ongar ábendingar fingið um, at hendan vinnan kemur at hvíla í sær sjálvum, og tí er Búnaðargrunnurin skeiva adressan at leita sær stuðul úr aftur í ár, sigur Regin I. Jakobsen

Jón Brian Hvidtfeldt

Tað kom óvart á tey flestu, tá tað um dagarnar var greitt, at eingin skipað ullamóttøka verður í ár. Átakið dettur niðurfyri, hóast tey flestu eru á einum máli um, at royndirnar í fjør vóru góðar.

Árið í fjør var eitt royndarár, og Búnaðargrunnurin stuðlaði við stívliga 220.000 krónum.

– Vit átóku okkum uppgávuna at standa fyri ullamóttøku í fjør og høvdu vónað og eisini ætlað, at átakið kundi halda áfram í ár. Men vit hava júst fingið noktandi svar frá Búnaðargrunninum, sum vit aftur hesaferð høvdu søkt um stuðul til verkætlanina, segrði Høgni í Stórustovu, deildarleiðari hjá ALS, í samrøðu við Vinnuna mánadagin.

Vinnan, sum er vinnublaðið hjá Sosialinum, hevði mánadagin stórt tema um føroysku ullina. Blaðið tosaði við Arbeiðsloysisskipanina; við hjúnini Karin og Árna Brattaberg, sum síðani ár 2000 hava tikið ímóti umleið helvtini av føroysku ullini; við Búnaðarstovuna; við røktingarmann og við landstýrismannin í landbúnaðarmálum.

Umrøðan gav eina greiða mynd av eini rávøru, sum allir partar ynskja at koma til hólðar, men sum eingin eftir øllum at døma fær bilbukt við. Tí er vandi fyri, at føroyska ullin endar í ovnumum á brennistøðunum.

Eins og onnur, so sigur stjórin í Búnaðargrunninum seg harmast um at skipaða innsavnanin av føroysku ullini eftir øllum at døma er dottin niðurfyri. Men Regin I. Jakobsen vil ikki hava sitandi

á sær, at Búnaðargrunnurin skal hava skyldina fyri tað.

– Búnaðargrunnurin hevur heimild at stuðla verkætlanum innan gransking menning og nýbrot innan landbúnaðin. Og tað var eisini við hesum í huga, at grunnurin í fjør var við at seta ígongd arbeiðið at savna inn ullina. Men grunnurin gjørdi beinanvegin greitt, at her var talan um eina eingangsupphædd, sigur Regin I. Jakobsen.

Stjórin byrjaði í starvinum 1. maí í ár, og av givnum orsøkum var tað tí ikki hann sjálvur, sum vegna grunnin játtaði stuðulin í fjør. Men sambært Regini I. Jakobsen var Búnaðargrunnurin, eins og fleiri onnur, rættuliga spentur uppá hesa verkætlan og hvussu langt hon kundi bera.

– Men tað sum vit í Búnaðargrunninum síggja er, at man í ár ger neyvt tað sama sum í fjør. Vit høvdu ímyndað okkum, at man staðfesti nøkur ting og lagaði framleiðsluna soleiðis at hon við tíðini gjørdist sjálvberandi. Tá vit ikki síggja tað, so forðar okkara regluverk okkum í at halda fram við at stuðla verkætlanini, sigur Regin I. Jakobsen.

Einki broytt

Sæð úr sjónarhorninum hjá stjóranum í Búnaðargrunninum, so er einki broytt í mun til í fjør. Ætlanin er tvørturímóti at gera neyvt tað sama sum í fjør.

– ALS hevði sum skilst gjørt eitt rímliga stórt fyrireikingararbeiði, áðrenn verkætlanin fór av bakkastokki í fjør. Og so hevur man í umbúna at gera tað sama aftur í ár. Tað kann vera mikið skilagott, men tá er Búnaðargrunnurin ikki rætta adressan at søkja um stuðul, sigur Regin I. Jakobsen.

Mynd: Kjartan Madsen

aðargrunnurin ikki rætta adressan at søkja um stuðul, sigur Regin I. Jakobsen.

Harumframt sigur Búnaðargrunnurin seg hava fingið upplýst, at óansæð stuðulin úr Búnaðargrunninum endar ullin ikki í føroyskari framleiðslu kortini.

– Vit hava fingið upplýst, at um so er at grunnurin vil stuðla verkætlanini við fimm krónum fyri hvørt kilo av ull, so verður úrslitið kortini, at ullin verður seld av landinum til ein enskan keypara fyri triggjar krónur kilo og kemur tí ikki í føroyska framleiðslu, sigur Regin I. Jakobsen og heldur fram:

– Vit síggja als einki endamáli at vit sum ein føroyskur Búnaðargrunnur skal stuðla eini verkætlan, har úrslitið verður at ein enskur framleiðari fær føroyska ull til keypt fyri lítið og lætt.

Tá tað er sagt, so vil Regin I. Jakobsen feigin leggja afturat, at sæð úr sjónarhorninum hjá ALS kann tað vera sera gott at skapa eitt meningsfult arbeiðstilboð, har føroyska ullin verður gagnnýtt.

– Men karmarnir fyri Búnaðargrunnin loyva ikki grunninum at vera stuðul fyri slíkar verkætlanini, sigur Regin I. Jakobsen.

Stjórin í Búnaðargrunninum heldur hinvegin, at skal ein verkætlan við at savna inn føroysku ullina fáa almennan stuðul, so má tann stuðulin koma úr landskassanum.

Regin I. Jakobsen sigur seg skilja argumentið um, at Búnaðargrunnurin er sprottin úr føroyska landbúnaðinum og tí hevur eina moralska skyldu at stuðla undir landbúnaðin í Føroyum.

– Jú, eg skilji sjónarmiðið, og eg haldi eisini at Búnaðargrunnurin livir upp til hesa moralsku skyldu í dag. Men eg loyvi mær at ivast í, um Búnaðargrunnurin eisini hevur moralska skyldu at liva upp til, at enskir framleiðarar av ullavørum fáa ull úr Føroyum at framleiða sína vøru burturúr. Gera vit tað, so handla vit í stríð við viðtøkurnar fyri grunnin, sigur Regin I. Jakobsen.

FAKTA

Niðurstøða úr frágreiðing hjá ALS um verkætlanina at savna inn, flokka og selja føroyska ull:

Tað hevur eyðnast at fáa í lag samstørv við fleiri viðkomandi áhugabólkar, sum allir hava tikið undir við verkætlanini. Búnaðarstovan, Búnaðargrunnurin, IRF, Almannaverkið umframt onnur hava staðið saman við ALS og gjørt, at tað bar til at gera hesa verkætlan til veruleika. Tað eyðnaðist at savna áleið somu nøgd av ull inn sum undanfarin ár, og sum nakað nýtt hesaferð varð ullin skyld í ymsar flokkar av dygd og liti, áðrenn hon varð pakkað. Tað eyðnast at fáa fólk til verkætlanina, og fólkin, sum hava tikið lut siga seg hava fingið nógv gott burturúr verkætlanini. Sum nakað lutfalsliga nýtt hevur samstarv verið millum Almannaverkið og ALS um at heita á fólk at taka lut í verkætlanini, og tann parturin hevur virkað væl og ber boð um, at samstørv av hesum slagi kunnu mennast enn meira.

Størstu avbjóðingarnar við at savna inn ull eru, at marknaðarprísurin er so lágur, at áhugin fyri at lata ull er avmarkaður. Hevði Búnaðargrunnurin ikki latið verkætlanini stuðul, hevði lítið og einki verið eftir at latið teimum, sum lótu ull, eftir at útreiðslurnar vórðu drignar frá inntøkunum frá sølu. Skal ull framhaldandi verða savnað, skyld og pakka í Føroyum, er tí neyðugt við onkrum slagi av stuðuli, tí peningaliga ber hetta seg ikki. Ullaverkætlanin hevur kravt nógvá tíð og orku av ALS, og er áhugin fyri ullini so avmarkaður, sum hann hevur víst seg at vera hesaferð, so er ivasamt, um ALS tekur stig til verkætlan av hesum slag aftur í 2014. Um so verður, so verður tað sannlíkt ein treyt, at okkurt slag av peningaligum stuðuli verður latin eini slíkari verkætlan. Burtursæð frá búskaparliga partinum eru vit á ALS væl nøgd við verkætlanina og tey samstørv, sum eru sprottin av henni.